

TEGEVUSARUANNE

Sellest tegevusaruandest leiate ülevaate Peipsi Koostöö Keskuse poolt 2019. aastal läbi viidud projektidest, partneritest ja rahastajatest.

MISSIOON JA EESMÄRGID

Peipsi Koostöö Keskus on mittetulunduslik valitsusväline kodanikeühendus, mille põhieesmärk on Peipsi järve piirkonna ja piirialade tasakaalustatud arengu teadmispõhine toetamine.

Organisatsioon on loodud aastal 1994. Meie kolm olulisemat tegevussuunda on:

- piiriülene- ja arengukoostöö
- maailma- ja keskkonnaharidus
- kogukonna areng

Oma eesmärkide saavutamiseks Peipsi Koostöö Keskus arendab ja viib ellu keskkonnateadlikkuse, kogukonna arendamise, arengu- ja piiriülese koostöö alaseid projekte; korraldab rahvusvahelisi seminare, konverentse, konkursse ja muid põhieesmärgiga seotud üritusi; annab välja põhikirjalise tegevusega seotud trükiseid ja veebipõhiseid info- ja koolitusmaterjale; tegeleb heategevusega avalikes huvides.

Peipsi Koostöö Keskus on olnud mitmete organisatsioonide asutajaliikmete hulgas – SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus ja MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud. Lisaks liikmelisus eri võrgustikes - näiteks Living Lakes võrgustik, idapartnerlusriikide kodanikeühenduste foorum (Eastern Partnership Civil Society Forum), ALDA (The European Association for Local Democracy).

Projekte viime ellu nii Peipsi-äärsetes ja -lähedastes piirkondades kui ka teisel pool Peipsi järve, Venemaa territooriumil. Meie arengukoostööprojektid on toetanud piiriveekogude haldamist, keskkonnaharidust, sotsiaalset ettevõtlust Idapartnerlusriikides. Mitmeid projekte viime ellu koostöös EL partneritega.

KOKKUVÕTLIKULT 2019. AASTAST

MTÜ juhatus oli 2-liikmeline. Töötasu juhatusel liikmetele maksti töölepingu alusel, liikmetasu ei makstud. MTÜ viis läbi sihtfinantseerimisega saadud tegevusi projektidele summas 295030 eurot, annetustena laekus kokku 15 eurot. Tulu, mida ei käsitleta ettevõtlustuluna, saadi 3924 eurot. Muud tulud kokku 72 eurot. Netotulu ettevõtlusest ja annetustest on projektide omafinantseerigu allikaks. 2019. a. tööjõukulud olid kokku 124082 eurot s.h. maksud 31345 eurot.

Maailmahariduse ja arengukoostöö valdkonnas oli tihe aasta. Välisministeeriumi Arengukoostöö programm toetas projekte Valgevenes, Gruusias, Moldovas ja ka Eestis, samuti algas kaks Eesti-Vene piiriülese koostööprojekti. 2019. a maailmahariduse valdkonnas oli fookus eelkõige keskkonnaalastel rollimängudel ja töötubade programmide väljatöötamisel Bridge 47, Tartu linnavalitsuse ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu toetusel. Samuti algas maapiikonna noorte võimestamisele suunatud Kesk-Läänemere programmi projekt MAMYFU.

Keskkonnahariduslike tegevuste keskmeks oli õppeprogrammide läbiviimine kooliõpilastele.

I PIIRIÜLENE- JA ARENGUKOOSTÖÖ

EPICAH: Piiriülese koostöö poliitika loodus- ja kultuuripärandi edendamiseks (Effectiveness of Policy Instruments for Cross Border Advancement in Heritage)

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: jaanuar 2017- detsember 2021

Rahastajad: Interreg Europe, KÜSK

EPICAH eesmärgiks on edendada loodus- ja kultuuripärandi kaitset Euroopa piirialadel; vahetades kogemusi ja häid tavasid 9 partneri vahel ning parandades piirkondlike regionaalarengu programmide tõhusust (keskendutakse 8-le piiriülese koostöö programmile).

Eesti partnerid tegelevad Eesti-Läti piiriala loodus- ja kultuuripärandi teemadega.

Projekti esimene etapp on suunatud poliitikaalase kogemuse vahetamisele, uuringutele, planeerimisele.

2019 a toimus 3 projekti rahvusvahelist kohtumist, millest üks toimus Eestis -juunis võõrustasime Tartus projekti partnereid kaheksast riigist ja viisime läbi õppevisiidi Eesti-Läti piirialal. Detsembris korraldasime Valga-Valka piiriülese koostöö seminari. Valmis saime ka kaks videoklippi piirialade turismist ja EPICAH projekti peamistest tulemustest.

ER8 CuNaHe: Koolide ja mitteformaalsete haridusasutuste koostöö Peipsi-Pihkva järve piirkonna kultuuri- ja looduspärandi säilitamisel ja edendamisel

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: märts 2019- veebruar 2021

Rahastajad: Eesti-Vene piiriülese koostöö programm, KiK

Projekti juhib MTÜ Peipsi Koostöö Keskus. Eestist on partneriteks Rāpina Ühisgümnaasium ning seotud osapoolteks Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskus. Venepoolseteks partneriteks on MTÜ Peipsi Järve Projekt, Pihkva Petseri 3. Keskkool, seotud partneriks Pihkva Riiklik Ülikool.

Projekti fookuseks on Peipsi-Pihkva järve piirkonna ühise kultuuri- ja looduspärandi käsitlemine läbi uuenduslike hariduslike meetodite ja aktiivõppe, mis omakorda aitab kaasa teadlikkuse suurenemisele piirkonnast ning selle edendamisele.

2019 a. suvel toimus Rāpina ja Petseri laste ühine suvekool, valmis õppemetoodika ja oktoobris osalesid projekti partnerid ühisõppevisiidil Peterburi.

#CuNaHe
Improved network of formal and informal education institutes to support
Cultural and Natural Heritage of the Lake Peipsi/Chudskoe-Pskovskoe region
03.2019 - 02.2021

CuNaHe - suurendame teadmisi Peipsi/Pihkva järve kultuurilise ja loodusliku mitmekesisusest ja selle ühise hoidmise ja kaitse vajalikkusest

PARTNERID:

- Peipsi Koostöö Keskus - juhtpartner
- Rāpina Ühisgümnaasium
- MTÜ Peipsi Järve Projekt, Pihkva
- Petseri 3. Keskkool

EELARVE:
Projekti suurus: 164 763 eurot
Programmi kaasfinantseering: 148 286,70 eurot

TEGEVUSED:

- Peipsi järve piirkonna metoodiliste õppematerjalide koostamine Eesti ja Venemaa spetsialistide koostöös.
- Uuenduslik õpe, koollused ja õppereisid.
- Kogukonna kaasamine.

Projekt koostatakse Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 ja Euroopa Liidu Interreg Europe programmi abil.
Programmi haldaja on <https://euborderarea.eu/>

EST | RUS
Eesti-Vene piiriülese koostöö programm
KÜSK

ER101 GreenMind: Keskkonnateadlikkuse suurendamine Eesti Vene piirialal. (Raising Environmental Awareness in Estonian-Russian Border Area)

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: august 2019- jaanuar 2022

Rahastajad: Eesti-Vene piirülese koostöö programm, KiK

Eesmärgiks on rohelise maailmavaate levik avalikkuse seas, mis aitab kaasa piiriüleses Peipsi järve regioonis keskkonnasõbraliku, energiatõhusa ja atraktiivse elukeskkonna loomisele. Projekti raames töötatakse välja praktilisi meetodilisi keskkonnateadlikkuse suurendamise tööriistakomplekte, koolitatakse olemasolevaid ja tulevase keskkonnahariduse praktikuid, ning aidatakse kaasa laiema sotsiaalse konteksti kujunemisele, mis tagab projekti jätkusuutlikkuse.

2019 a korraldasime õppereisi Pihkva rajooni keskkonnaspetsialistidele ja ühisseminari Eesti kolleegidega. Samuti alustasime Peipsi online viktoriini koostamist

Sotsiaalne ettevõtlus Kahhetis - Temi kogukonna toetuseks

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: I etapp juuli 2017-jaanuar 2019

II etapp august 2019-detsember 2020

Rahastajad: EV Välisministeerium

Projekti eesmärgiks on arendada sotsiaalset ettevõtlust ja mahepõllumajandust, Kahheti piirkonnas; samuti aidata kaasa sidusa ühiskonna arengule Gruusias.

Meie partneriks on heategev ühing TEMI, kes on samas ka koduks/tööandjaks ligi 80-le sotsiaalse/ vaimse/füüsilise erivajadusega inimesele.

Projekti I etapni raames osteti tehnika ja alustati orgaaniliste marjamahlade tootmist TEMIs. Lisaks toimusid koolitused Kahheti piirkonna toiduainete väiketootjatele, tutvustati EL standardeid ja ekspordivõimalusi, tervishoiunõudeid jm. 2019.a jaanuaris tutvustas TEMI oma orgaanilisi mahlu projekti lõpuüritusel Eesti saatkonnas Tbilisis.

Projekti II etapp keskendub TEMI orgaanilisele põllumajandustootmisele.

Naisettevõtluse ja käsitöötötmise areng Calarasi piirkonnas

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: august 2018-november 2019

Rahastajad: EV Välisministeerium

Projekti eesmärgiks on maapiirkonna arengut ja naisettevõtlust (käsitöö, piirkondlike omatoodete ja ka turismi valdkonnas) Calarasi piirkonnas.

2019 a toimus Eesti ekspertide koolitus Moldovas, Calarasi rahvusliku käsitöö suvekool ja laat ning 5 Moldova käsitöönaisi osalesid Mardilaadal Tallinnas, kus korraldasid oma töötoa.

Naisettevõtluse ja kogukonna koostöö arendamine Valgevene maapiirkonnas

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: juuli 2019-november 2020

Rahastajad: EV Välisministeerium

Projekti eesmärgiks on väikeettevõtluse ja mahetoidu tootmise arendamine Narochi piirkonnas. Tegemist on kunagise põllumajandusregiooniga, mida praegu iseloomustab tööpuudus, noorte lahkumine ja ääremaastumine.

Projekti tegevused aitavad Eesti, eelkõige Peipsimaa kogemusi kasutades kaasa väikeettevõtluse arengule ja mitmekesisustumisele: pärand- (sh.toidu)kultuuri säilimisele ja tutvustamisele, mahetootmisele. 2019 a. kuulutati välja väikeettevõtluse kursused.

II MAAILMA- JA KESKKONNAHARIDUS

Building capacity to use role-play games in Peipsi Lake border region as a new tool for increasing the environmental awareness in education

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti periood: 01.10.2019 - 31.08.2020

Rahastajad Põhjamaade Ministrite Nõukogu

Projekti eesmärgiks on suurendada rollimängude kui mitteformaalsete meetodite kasutamist keskkonnahariduses.

Projekti peamiseks tulemuseks on tulevase koostöövõrgustiku loomine, et jagada kogemusi rollimängude kasutamiseks Eestis ja Peipsi järve piirialal. Praktiliseks tulemuseks on projekti käigus välja töötatud aruanne. Aruandes antakse praktilisi samme ja tegevusi LARPi kohandamiseks keskkonnavalase teadlikkuse tõstmiseks, mis on seotud Eesti formaalse ja mitteformaalse õppekavaga.

Keskkonnateemaline rollimängu “Mis seal toimub?”

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti period: 15.03.2019 - 15.06.2019

Rahastajad: Tartu Linnavalitsus, omafiinantseering kaetakse EL ja Bridge 47 poolt.

MTÜ Peipsi Koostöö Keskus viis ellu keskkonnaharidusliku projekti, mille käigus viidi 2019. aasta juunis Tartu loodusfestivali ajal läbi Tartu linnarahvale avatud keskkonnateemalise päris elus rollimäng (LARP) ja mängu läbiviimise koolituse. Selle eesmärgiks on läbi mängulise tegevuse juurutada Tartu linna elanike keskkonnahoidlikku käitumist ja edendada keskkonnateadlikkust.

Rollimängus simuleeriti maavarade kaevandamise mõju elanikele ning selle ümber käivat avalikku diskussiooni. Rollimängu testimine aitas ühtlasi välja selgitada huvi keskkonnateemalise rollimänguportaali loomiseks.

Projekti peamiseks tegevuseks oli juunis, 2019. aasta loodusfestivali ajal korraldada Tartu linnas noortele suunatud päris elus rollimäng (LARP). Rollimängus simuleeriti maavarade kaevandamise mõju elanikele ning selle ümber käivat avalikku diskussiooni. Rollimängu testimine aitas ühtlasi välja selgitada huvi keskkonnateemalise rollimänguportaali loomiseks.

Rollimäng õpilastele ÜRO kestliku arengueesmärkide vajalikkuse mõistmiseks

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti period: 01.08.2019 - 30.06.2021

Rahastajad: Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest

Projektiga tutvustatakse Peipsi piirkonna koolinoorele ja nende õpetajale globaalseid arengu- ja keskkonnaprobleeme läbi aktiivse kaasalöömisega rollimängus. Projekti esimestes etappides koolitatakse tulevasi mängijaid nii temaatiliste kui rollimänguekspertide poolt, et kinnistada õpilaste ja õpetajate teadmisi süvenevate globaalprobleemide olemusest ja ÜRO arengueesmärkide rollist nende lahendamisel. Projekti kulminatsiooniks on LARP tüüpi (Live Action RolePlay, Päris Elus Rollimäng) rollimäng, mille käigus mängitakse võimalikult autentses keskkonnas läbi 2-päevane mäng ökoloogilise katastroofi äärel oleva elu simuleerimiseks. Tulemuseks on globaalprobleemide tajumine ja nende vahetu kogemine koolinoorte, nende perede ja õpetajate poolt. Projekt aitab hoida avalikkuse tähelepanu arengu- ja keskkonnaprobleemidele.

Play Europe (EduGames for Active Citizenship)

Projektijuht: Jaana Reinek

Projekti periood: september 2017– august 2019

Rahastaja: EL Kodanike Euroopa programm

Projekti eesmärgiks on kodanike - eelkõige noorte- kaasamine ja osalus EL demokraatlikes protsessides ja ühiskonnaelus. Projekti partnerid vahetavad kogemusi ja parimaid praktikaid sotsiaalse ettevõtluse alal ning julgustatakse noori osalema sotsiaalses ettevõtluses.

2019 a valmis partnerite koostöös Samm-sammuline juhend, kuidas saada sotsiaalseks ettevõtjaks ja edulugude kogumik.

Lakesperience - avasta Põhja- ja Baltimaade järvepiirkondi / Explore the Nordic-Baltic lakes

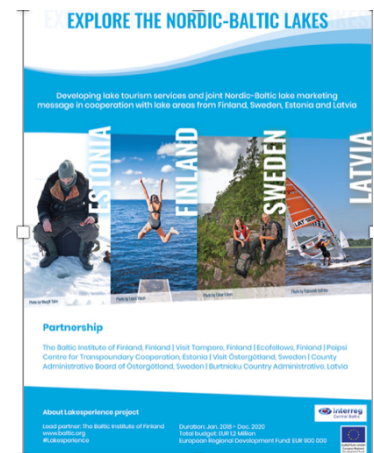
Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: Jaanuar 2018-detsember 2020

Rahastaja: Kesk-Läänemere programm, KÜSK

Projekt tegeleb järvepiirkondade arenguga Põhjas, eesmärgiga - suurendada järvepiirkondade atraktiivsust ning arendada jätkusuutlikku loodusturismi - arendada kohalikku jätkusuutlikku majandust ja töökohtade loomist maapiirkonnas.

Projekt ühendab järvepiirkondade arenguga tegelevaid organisatsioone Pyhäjärvi ja Näsijärvi (Soome), Åsundeni Järnlundeni ja Stora Rängeni järve (Rootsi), Peipsi järve (Eesti) ja Burtnieku järve (Läti) piirkonnas. 2019 a korraldasime Peipsi järve festivali rattatuurid, koolitused turismiettevõtjatel, ettevõtjate õppereisi Saksamaale ja augustis toimus Alatskivil Lakesperience projekti partnerite seminar järveturismi teenuste ühisturunduse üle.

III KOGUKONNA ARENG

ECOLIT - Fresh-up Economics. Towards Economic Literacy in Europe“

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti periood: september 2019 – august 2021

Rahastajad: Erasmus+

See on Saksamaa MTÜ *Weltgewandt* juhitud projekt, mille i eesmärgiks on tuua kokku majandusteadlased ja täiskasvanute koolitajad seitsmest riigist, et luua sotsiaalmajanduslikud õppematerjalid täiskasvanutele. Eesmärgiks on luua sotsiaalmajanduslik haridus mis moodustaks osa üldisest kodanikuharidusest Euroopas. See sisaldab õppematerjalide loomist, milles loovad meetodid seotakse majandusliku ja ettevõtlikkude mõtteviisi arendamisega. Suurendatakse majandusest arusaamist, ettevõtluse kompetentsi, kriitilist mõtlemist ja inimlikkust.

Mining in my mind

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti period: 15.03.2019 - 15.06.2019

Rahastajad Bridge 47 programm ning Tartu Linnavalitsus

Projekti eesmärgiks oli välja arendada interaktiivne põlevkivi kaevandamise teemaline töötoa programm, mis näitlikustab kaevandamise mõju kohalikul ja globaalsel tasemel.

Põlevkivi kaevandamise teemalise töötoa programmi loomiseks loodi Peipsi Koostöö Keskuse poolt lühikene video, mis tutvustab noortele põlevkivi kaevandamise mõjusid. Programmi testiti ühes Lõuna-Eesti koolis ning Tartu linnas keskkonnateadlikkus töstva ürituse raames. Projekt aitasel viia ÜRO kestliku arengu eesmärki nr 7.

MAMYFU: Making my future - Enhancing lives of young people

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti period: 01.08.2019 - 30.06.2021

Rahastajad: Kesk-Läänemere programm

Läänemere riikide maapiirkonnad ja perifeersed alad seisavad silmitsi sarnaste probleemidega: noored lahkuvad piirkonnast suurematesse keskustesse. See toob kaasa kohalike kogukondade elujõulisuse hääbumise.

Projekt "Making my future" aitab kaasa „riskantsetes“ kogukondades ja piirkondades elavate noorte elujõulisuse suurendamisele läbi nende võimendamise. Suurendatakse kogukondades elavate noorte potentsiaali ja kogukonnaelus osalemise aktiivsust. Läbi rahvusvahelise koostöö kujundatakse ja luuakse pilotegevused ning meetodid ebasoodsates, marginaliseerunud või kõrvalistes kogukondades elavate noorte võimendamiseks, vähendamaks nende sotsiaalset ja hariduslikku tõrjutust ning suurendatakse nende huvi kohaliku kogukonna ja keskkonna ning selle arendamise vastu.

Peipsi ümarlaud, 16 september 2019

Koostöös presidendi kantsleiga ja president Kersti Kaljulaidi osavõtul korraldasime Peipsi teemalise ümarlaua Mehikoormas, kus osalesid Räpina valla esindajad, Tartu Ülikooli Mereinstituudi ja Maaülikooli teadurid, kutselised kalamehed ja ühendused. Peipsi-uurijad andsid presidendile ülevaate meie suurjärve seisundist. Tõdeti, et järve ja kalastiku seisundit mõjutab peamiselt eutrofeerumine ja kliimamuutused. Väga oluliseks pidasid Peipsi asjatundjad koostööd, keskkonnanahairudst ja (seire) järjepidevust. Meie tutvustasime oma keskkonnaridustevõrgu, sh. Eesti-Vene koostööprogrammi uusi projekte.

TEENUSED

Peipsi Koostöö Keskus pakub eri teenuseid oma tegevussuundadega seotud valdkondades.

- **PROJEKTI ETTEVALMISTUS, KIRJUTAMINE JA JUHTIMINE**

Pakume tuge projektipõhises maailmas hakkama saamiseks: ekspertiis projektide kirjutamisel ja juhtimisel (loodushariduse, veemajanduse, piiriülese koostöö projektid).

- **UURINGUD JA ANALÜÜSID.**

Pakume analüüside ja uuringute läbiviimist (piirialade sotsiaal-majanduslikud uuringud, kalandusuuringud jms).

- **KOOLITUSTE JA SEMINARIDE, ÜRITUSTE KORRALDAMINE**

Pakume eri projektijuhtimisalaseid koolitusi; tuge piiriülest koostööd käsitlevate koolituste, konverentside, konverentsijärgsete õppereiside korraldamisega piirialadele; viime läbi loodushariduslikke õppepäevi ja korraldame õppereise; kirjastame loodushariduse valdkonna õppe- ja infomaterjale.

- **LOODUSÕPPEVAHENDITE LAENUTUS, ÕPPEMATERJALIDE JA EKSPOSITSIOONIDE KOOSTAMINE.**

Koostame vastavalt tellija soovile loodusõppeprogramme, töötame välja loodushariduslikke ekspositsioone.

Õppeprogrammide pakkumine teenustena

2019. a jätkus õppeprogrammide pakkumine ka tasulise teenusena, tellijateks eri koolid ja lasteaiad. Erinevaid Keskkonnaameti tellimusel välja töötatud loodusõppevahendeid laenutati tasuta.

PARTNERID JA SÕBRAD

Osalemine koostöövõrgustikes ja ühendustes:

- Arengukoostöö Ümarlaud
- LIVING LAKES võrgustik
- Global WaterPartnership
- ALDA - The European Association for Local Democracy
- Eastern Partnership Civil Society Forum

Koostööpartnerid Eestis:

- Siseministeerium
- Välisministeerium
- KIK
- Keskkonnaamet
- Keskkonnaministeerium
- Eesti-Vene Piiriveekogude Ühiskomisjon
- Eesti Maaülikool

- Tartu Keskkonnahariduse Keskus
- Tartu Linnavalitsus
- Tartu Ülikool
- Tallinna Tehnikaülikool
- Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu
- Ajaleht „Peipsirannik“
- MTÜ Peipsimaa Turism
- Tartu Linnamuuseum
- Mustvee Kool
- Räpina Ühisgümnaasium
- J.Liivi nimeline Alatskivi Kool
- A.Haava nimeline Pala Põhikool
- Kolkja Lasteaed-Põhikool
- Kallaste Lasteaed-Põhikool

Projektite koostööpartnerid mujal maailmas:

- Peipsi Järve Projekt Pihkvas (Venemaa)
- Pihkva Regiooni Administratsioon Venemaa)
- Global Nature Fund / Ülemaailmne Looduse Fond (Saksamaa)
- Development Policy Foundation (Poola)
- CIES Onlus (Itaalia)
- Atlantic Axis of Peninsular Northwest (Portugal)
- The Baltic Institute of Finland
- Green Network (Valgevene)
- TEMI Community (Gruusia)
- MTÜ Naised Narochi piirkonna taassünni eest (Valgevene)
- MTÜ Casa Parianteasca (Moldova)

TOETAJAD 2019

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Euroopa Komisjoni programmid: Europe Aid, Erasmus+, Kodanike Euroopa, Interreg Euroopa, Kesk-Läänemere programm, Eesti-Vene piiriülese koostöö programm

Bridge 47

Eraannetajad

LIHKMED 2019

Eeva Kirsipuu-Vadi

Katrin Saart

Margit Säre

Sirje Tamm

Aija Kosk

Ederi Ojasoo

Täname kõiki liikmeid, sõpru, koostööpartnereid ja toetajaid!